

D. F. G.
EXERCITIUM ACADEMICUM.
DE
PLUVIA TEMPESTIVA
& SEROTINA

Quarum in BIBLIIS SACRIS mentio fit.

Q U O D

Venia Ampliff. Fac. Philos. in Reg. Acad. Aboens.

PRÆSIDE

D: NO PETRO KALM,

S. S. Theol. DOCT. Oecon. PROF. Reg. & Ordin. Soc:
Reg. Ord. Waf. Reg. Acad. Scient. Holm. & Societ.
Litt. Upsal. MEMBRO.

Publicæ disquisitioni subjicit

JACOBUS TENGSTROEM.

Ostrobotniensis.

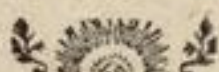
In AUDITORIO MAJORI Die *XVII* Februar.

An. MDCCLXXV.

H. A. M. S.

A B O Æ

Impressit JOHANNES CHRISTOPHORUS FRENCKELL.

§. I.

Inter præcipua, quibus DEUS T. O. M. terram vel regionem quandam maectat, beneficia, copia certe aquarum maximi æstimanda est momenti. Animalia quotquot existunt, siti impellente aqua refrigerantur, hac vero deficiente, languescunt moriuntur. Herbas omnes arboresque hujus ope ex terra succum trahere, experientia novimus. Quidquod experimenta docuerint, montes etiam aquæ auxilio, metallis redditos esse fertiliores. Quam late utilitas pateat aquæ, ab antiquissimis retro temporibus, tam Philosophi agnoverunt quam plebeji. Statuerunt quidam eorum, illam omnium rerum esse principium. Hi vero tenebris suis involuti Cimeriis Divinum fere huic elemento exhibuerunt honorem Ne dicam eos aquam finxisse habitaculum Deorum Deorumque fere innumerabilium. Aquam præsertim pluviam eximia esse utilitatis novimus. Præterea enim quod amnes & torrentes solis calore exsiccatas iterum repleat, præcipuum suum usum factis præstat sementibus & florentibus jamjam herbis. Cum enim per aërem cadat, variis refertum vaporibus, salinis, nimirum, oleosis, spirituosis &c. hi aquæ imiscuntur descendenti, & in terram prolapsi, eam irrigant & fertiliorem reddunt. Ut alios quos præstat pluvia usus, silens præteream;

§. II.

Felix itaque illa terra, imo felicissima, cui copia obtigit doni hujus Divini, non satis unquam celebrandi; miserrima autem contra ea, quæ inopia ejus laborat.

DEUS

DEUS itaque ubertatem aquarum, ut singulare suum beneficium hominibus promittit, ut ex. gr. Es. XXXV: 6, 7. Cap. XLI: 18. Zach. XIV: 8. Malum autem denunciaturus gravissimum, aquas ipsis comminatur exsiccandas, ut ex. gr. Es. III: 1. Jer. L: 38. In primis autem cum populum suum messe coronare vellet uberrima, pluviam ipsi pollicetur tempestivam & serotinam, ut ex. gr. Deut. XI: 14, ubi hæc habentur verba: *Dabo pluviam terræ vestræ in tempore suo, tempestivam & serotinam, ut colligas frumentum tuum, & mustum tuum, & oleum tuum.* Conf. etjam Jer. V: 24. & Joël. II: 23. Pœnam autem cum infligeret gravissimam Jer. III: 3. pluviam hanc tempestivam & serotinam prohibere comminatur. Verbum quod in textu Hebraico, pluviam tempestivam denotat est יורה, & serotinam מלקוח. Cum vero omnes S:æ S:æ Interpretes in duabus hisce vocibus reddendis non conveniant, non nulli enim *prius* vocabulum per pluviam tempestivam, alii per pluviam priorem alii iterum per pluviam matutinam reddiderunt; similiter *posterius*, quidam per pluviam serotinam, alii per pluviam posteriorem, quidam denique per pluviam vespertinam explicuerunt, multique etjam sunt, qui veram significationem harum vocum non intelligunt, operæ pretium duximus, ut versionem earum genuinam, pro modulo ingenii erueremus. Inter hæc L. B. humillime rogamus, velis ea quæ jam a nobis fuerint allata, censura perstringere mitiori, & conatus nostros imperfectos etsi, innocuos tamen, æqui bonique consulere.

§. III.

Conatus autem nostri quo feliciorum habeant successum, sensusque vocum harum solidius evolvatur, necesse est, ut de indole tempestateque Palæstinæ in ante-

cessum paucis differamus. Omnes quotquot itinera, ad hæc susceperunt loca, uno quasi ore testantur, regionem hanc aquæ sæpissime laborare inopia. Vias juxta publicas, aqua omnis de montibus & locis confluens editioribus, in receptacula (*resevoires*) sæpe deducitur, publicis exstructa impensis, & in illis ad peregrinantium conservatur commodum, quo deficiente instituto Politico, viatores siti sæpe conficerentur miserrima. Docent præter hæc itineraria, totam per æstatem, vix ullam in Palæstina cadere pluviam. Testantur hoc idem etiam Sacræ Scripturæ plerisque in locis. Exempli loco sufficiat attulisse I. Sam. XII: 17. Cum enim Israëlita id effecissent, ut DEUS, invitus etsi, Regem ipsis per Samuelem decerneret ungendum, Propheta, hanc eorum petitionem DEO displicuisse ostensurus, dicit: *Numquid non messis tritici est bodie? Invocabo Dominum & dabit tonitrua & pluvias.* Hinc patet pluviam tempore æstivo omnino fuisse ipsi insuetam & antea raro auditam omnibus. Ad terram itaque longo & nimio æstu exsanguem aridamque irrigandam pluviis certe opus est. Dubius in primis temporibus has ibidem cadere novimus. Una tempore descendit autumnali, sine mensis Octobris, vel circa initium Novembris, quo tempore frumenta sua terræ tradiderunt Agricolaë earum regionum. Quantam agri, nimio solis calore omni succu & fertilitate privati, hinc percipiant utilitatem nemo non videt. Hoc enim tempore nisi plueret, cui bono agri exculti? Cui usui semina, in terram coniecta aridam? Nullus hinc sperandus esset fructus, nulla sane utilitas. Dicitur hæc pluvia in S: a S: a ירר, h. e. *tempestiva*, cum cadat mox post factam sementem. Descendit autem hæc vox a rad. ירר, *jecit, projecit, ic. docuit & instituit.* Altera tempore, vernali, interdum ad medium, interdum ad finem Mensis Aprilis, vel interdum ad initium Maji, cum
spicæ

spicæ granis implentur; messisque adeo brevi immineat. Vocatur hæc in Bibliis Sacris $\psi\pi\lambda\mu$, h. e. *serotina*, & derivatur a rad. $\psi\pi\lambda$ in Pih. *collegit, congregavit*. Est autem hujus pluvix, ea utilitas, ut aristis interserviat frumento adimplendis, granaque ipsa in aristis, magna reddat turgidaque. Dicitur hæc serotina, cum prope ante messem incidat metendam, quæ in Palæstina interdum peragitur ad finem mensis Aprilis, interdum vero in Majo. Quam grata incolis Palæstinae, sit copiosior pluvia hisce temporibus, ostendit diligentissimus observator D. SHAU in itineralio suo, sub Tit. *Voyages dans plusieurs Provinces de la Barbarie & du Levant T. II. p. 57.* his verbis: *Les premieres pluyes tombent d'ordinaire dans ces pais ci au commencement de Novembre, & les dernieres au milieu au a la fin d'Avril. On remarque dans les envirens de Jerusalem que s' il yo a yne quantité raisonnable de neige vers le commencement de Fevrier & que les ruisseaux s' enslent un peu après c' est un marque que l' année sera abondante: les habitans du pais font, dans ces occasions des rejoüissances semblables à celles que font les Egyptiens lors du debordement du Nil. Il ne tombe gueres de pluye dans ee pais ci en été; ou y jouit au contraire de la même serénité, de l' air qu' en Barbarie.* Causam autem, cur his in primis pluat temporibus, non vero æstate, reddituri, hæc videtur maxime probabilis, quod temporibus autumnali & vernali, venti in Palæstina ab occidente præcipue spirent, qui pluvias, de mari Mediterraneo secum ducunt. Æstate contra ea ventus sapius flat meridionalis, de calidissimo Arabiae deserto proveniens, quam ob causam, immodicus etiam mensibus Junii, Julii & Augusti ibi obtinet calor, $\eta\eta\eta$ est uti diximus pluvia prior; s. quæ cadit initio mensis Novembris; $\psi\pi\lambda\mu$ vero posterior, s. verè cadens.

dens. Adducam ea quæ BUXTORFIUS in Lex. suo Hebr. & Chald. de significatione harum vocum habet: Pag. 337. **יורה**, *pluvia tempestiva nempe autumnalis post jactam sementem sic dicta, quod terram quasi erudiat ac informet, ad producendam sementem acceptam, & pag. 400. שילקו, *pluvia serotina, nempe mensis Maji, messem antecedens eamque promovens; quasi collectionis pluvia, quod facit ut colligatur messis. Hinc inter plures rationes horum nominum legitur apud Talmudicos: יורה est pluvia mensis Octobris, descendens lente, non turbulenter, sensim erudiens terram ad acceptum semen producendum, sicut homo imbuit discipulum suum, doctrinam ipsi instillando: שילקו est pluvia mensis Maji, sic dicta quod sit שילקו excindens segetes, eas scilicet maturando ut demetantur: aut כקו שילקו, implens fruges existentes adhuc in stipulis sive calamis suis; vult dicere, quod spicas impleat & perficiat, granaque turgida reddat. Cum Buxtorfio consentiunt Seb. Schmidius & Tremellius aliique in versione Bibliorum Latina. Idem faciunt versiones S:æ S:æ, Belgica, Danica, Anglica & Italica Diodati; sic Svecica etiam non nullis in locis. Scilicet Belgica: *vroegen regen end spaden regen*. Danica: *tilig regn og sildig regn*. Anglica: *the first rain and the latter rain, it. the former rain, and the latter rain* h. e. pluvia prior & posterior. Italica: *la pioggia della prima, e dell'ultima stagione* it. pluvia serotina per *la pioggia della stagione della raccolta*, h. e. pluvia temporis messis appropinquantis. Svecica: *arls rågn och serls rågn*.**

§. IV.

Sunt autem non nulli Interpretes, qui a notione quam dedimus verborum **יורה** & **שילקו** recesserunt, statuentes nimirum illud significare pluviam *matutinam*, hoc vero *vesperinam*. Occasionem sententiae suae sine dubio ex Ep. Jac. V: 7. sumserunt, ubi S. Apostolus sic loquitur: **ιδὲ ὁ γεωργὸς ἐχδέχεται τὸν τιμὸν καρπὸν ἡσ γῆς, μαχροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ, ἕως ἂν λάβῃ ὑετὸν πρῶτον καὶ ὀψιμον**. Existimant scilicet

licet voces *πρώιμος* & *ὕψιμος*, in sensu suo proprio esse sumendas; sed observandum S. Scriptores N. Testamenti sapissime versione Vet. Testamenti Græca LXX. interpretum usos fuisse, ut pote quam linguam conversi Gentiles facillime legere potuerunt; exponit autem hæc versio voces *יורה* & *שלקו*, omnibus in locis ubi utraq; in uno eodemque versu occurrunt, per *ὕψις* *πρώιμον* *καὶ* *ὕψιμον* ex. gr. Deut. XI: 14. Jer. V: 24. Hof. VI: 3. Joel. II: 23. atque Zach. X: 1. Hinc patet, uti jam diximus hæc verba non sumenda esse in sensu suo proprio, sed quod metaphoricam hoc loco induant significationem, adeoque pluviam tempestivam & serotinam denotent. Sic etiam ponunt dictum hoc Jacobi versiones Belgica, Danica, Anglica, Italica Diodati & hoc loco quoque Fennica. Eodem modo hoc etiam interpretantur omnes quos mihi inspicere licuit Exegetæ. Hoc ulterius vel exinde patet, quod dicatur Agricola *μαχρὸν ἵστασθαι* s. patienter expectare, donec hanc pluviam accipiat, quod dicere minime conveniret, si pluvia intelligeretur matutina & vespertina; Id enim plerumque patienter expectare dicimur quod longiori a nobis abest spatium. Quod autem sententiæ nostræ insigne addit robur, hoc est: DEUS cum populum suum singulari macerari voluit beneficio, tale quid nequaquam promisit, unde plus caperet detrimenti quam utilitatis. Si enim quovis mane vespertique pluvia caderet, miserrima sane agriculturæ foret facies. Tritum enim quod fertur proverbio: *Omne nimium nocet* hic in primis locum habere existimaverim. Nam aqua illa superflua, vesperi & mane delapsura, agros inundaret, grana nuper in terram projecta turgida & inutilia redderet. Omnemque progerminandi illis auferret facultatem. Quantum damni multa pluvia tempore autumnali in sementem nuper factam decidens, afferat experientia testatur tristissima. Illis enim in locis ubi aqua constitit, vix & ne vix quidem unum aut alterum granum vere videmus germinasse, sæpe autem magnas agrorum partes omni segete conspicimus denudatas. Vel si ad herbam sata jam pervenerint, nimia hæc pluvia radicibus quam plurimum nocet, illas scilicet putrefacit, quo facto tota herba languescat necesse est. Præter hæc, nullam præcipuam vim & virtutem fertilitatem quandam producendi, pluvie vespertine & matutine, præ pluvias, aliis diei temporibus cadentibus, inesse novimus. DEUS itaque cum peculiari quodam bono Israëlitas vellet afficere, pluviam illis nequaquam pollicitus est matutinam & vespertinam, quippe quæ plus illis afferrent noxæ quam utilitatis.

§. V.

Locis in Bibliis nostris Svecanis plerisque ubi verba hæc *יורה* &

& שִׁקְוָה occurunt, translata, sunt per Arla rågn & serla rågn ut e. g. locus Deut. XI: 14. Jag skal gifwa edro Lande rågn i sinom tid, arla och serla. Conf. Jer. III: 3. Cap. V: 24. Hof. VI: 13. zach. X: 1. Quibusdam tamen in locis a gemina harum vocum significatione recedit versio eadem. Sic e. g. Joël. II: 23. pro Arla rågn & serla rågn, substituit mårgon & afton rågn, & Hjob. XXIX: 23. Prov. XVI: 15 pro serla rågn, afton rågn. Eodem fere modo, cum versione Bibliorum nostrorum Fennica res se habet. Sic loca Deut. XI: 14. genuine sunt translata, ita enim verba sonant: Ettå minå aman teidån maallene sa- teen ajassans, warhain ja hiljain & Prov. XVI: 15. rite habet hiljainet sabet. Si vero hinc hæc V. Test. loca exceperis, & in N. Test. dictum Jacobi Cap. V: 7. cujus antea mentio facta est, in toto Sacro codice nullum invenies locum, ubi hoc factum sit. Nam Jer. III: 3. Cap. V: 24. Joël III: 23. &c. voces has redditas legimus per amu ja ehto sabet. Ex antecedentibus autem patere jam existima verim, hanc versionem indoli genioque vocum וֹרֵה & שִׁקְוָה minime convenire, nisi dicere velles pluviam matutinam respicere mane I. primum ortum frumenti sati, pluviam vero vespertinam, appropinquantem ipsius maturitatem & messem; sed intellectu difficilior foret hæc explicatio; taceo quod a genuina significatione vocum in textu Hebraico occurrentium longe recedat,

TANTUM.

